

KONCERT

2

0

2

5

TOTALITĚ

17. listopadu 2025, 19:00

Sál Bohuslava Martinů, HAMU,
Malostranské náměstí 13, Praha 1

Program koncertu

Rudolf Karel

Nonet

I. Allegro con fuoco

II. Andante

III. Molto allegro

Tim Kadlec – flétna

Eliška Lundáková – hoboj

Irvin Venyš – klarinet

Iva Buryšková – fagot

Dominika Gúberová – lesní roh

Štěpán Ježek – housle

Elnara Taghizade – viola

Filip Rufer – violoncello

Bergur Fonsdal Johannesen – kontrabas

Igor Karpilovskij – dirigent

Luboš Fišer

**Sonáta pro housle a klavír „Ruce“
podle básně Otokara Březiny**

Natálie Toperczerová – housle

Pavol Praženica – klavír

Vítězslava Kaprálová

Dubnová preludia, op. 13

I. Allegro ma non troppo

II. Andante

III. Andante semplice

IV. Vivo

Marek Kozák – klavír

Bohuslav Martinů

Smyčcové trio č. 1, H 136

I. Allegro

II. Andante

III. Poco allegro

Tereza Horáková – housle

Mája Goldsteinová – viola

Filip Rufer – violoncello

V letošním roce jsme si připomněli dlouhých osmdesát let, které nás dělí od konce druhé světové války. Už čtyři generace Čechů se přímo nesetkaly se situací otevřeného válečného konfliktu na našem území. Proto jsou cenné všechny současné lekce, které se nás dnes dotýkají nepřímo, ale neustále nám připomínají, jak křehká je lidská svoboda, důstojnost a právo na sebeurčení. Totalita je především stav mysli a válečné konflikty začínají a končí v lidském myšlení. Konfrontování s historickou zkušeností stále více žasneme nad silou ducha vyvolených umělců, kteří i v nelidských podmínkách dokázali čelit strachu, zmaru a bezvýchodnosti svou hudbou, která je svobodná, nezločná a často i radostná. Proto se v programu letošního Koncertu proti totalitě scházejí jména výjimečných autorů, kteří navzdory dlouhodobé nepřízní politické situace vybudovali dílo, které svou hodnotou překonává úpadek doby a vypoovídá o síle vnitřního přesvědčení každého z nich. Většina z nich jsou letošní jubilanti, ať už se jedná o letopočty narození či úmrtí.

Rudolf Karel (1880–1945) byl na pražské konzervatoři spolužákem Jaroslava Křičky a Václava Talicha. Skladbu absolvoval v mistrovské třídě Antonína Dvořáka, čímž se zařadil mezi jeho poslední žáky. V průběhu první světové války působil šest let v Rusku jako učitel a dirigent legionářského orchestru. Po návratu se stal profesorem pražské konzervatoře. Jeho kariéru znovu přerušila

světová válka. Za účast v protifašistickém odboji byl vězněn gestapem a později podlehl zdravotním potížím v internačním táboře v Terezíně. Komponovat ovšem nepřestal ani v těchto nelidských podmínkách, kdy ke psaní používal třeba i živočišné uhlí a místo notového papíru papír toaletní. Jeho **Nonett** (Nonet g moll) vznikl během věznění v pankrácké věznici těsně před transportem do Terezína, na základě předchozí objednávky Českého noneta. Jeho úryvky byly tajně vynášeny ven a o následnou instrumentaci se postaral František Hertl. Později přistoupil k revizi původních pramenů Václav Snitil a ve spolupráci s Milanem Kunou bylo dílo v r. 1994 vydáno německým vydavatelstvím Carus-Verlag. Ve skladbě ještě doznívá vliv A. Dvořáka, ale s výrazně zastřenějšími emocemi. V úvodní větě proti sobě stojí ohnivě allegro střídané smutečným pochodem. Také pomalá věta nepostrádá navzdory lyrickému charakteru vnitřní neklid a napětí. Hybná a živě rytmizovaná třetí věta tanečního charakteru ve formě ronda střídá polkový rytmus s lyričtějšími plochami, ovšem ani ta nevyvolává jednoznačně radostný dojem z díla.

Báseň Otokara Březiny Ruce vydal ve stejnojmenné sbírce r. 1901 František Bílek, který byl dobrým přítelem básníka a později se stal také autorem Březinova náhrobku v Jaroměřicích nad Rokytnou. Symbolistní až mysticky pojatá lyrická báseň hovoří o propojení a jednotě lidstva, které vzdoruje

svým osudům. Hovoří o rukou jako nástroji práce či lovu, ale také modlitby. Tuto báseň si **Luboš Fišer** (1935–1999) vybral jako předlohu pro svou **Sonátu pro housle a klavír „Ruce“**. Skladbu komponoval ještě jako student AMU koncem padesátých let a původně uvažoval o označení „Cruz“, tedy kříž. Tento název ale uplatnil až později v r. 1970 ve stejnojmenné skladbě pro housle, tympány a zvony. Skladba rozpoutala velkou diskusi už při svém vzniku a dodnes patří mezi často hraná autorova díla. Je komponována jako volný sled částí, které na sebe plynule navazují. Jejím charakteristickým rysem je virtuosita, vyhrocená expresivita a intenzita výpovědi. Úvodní téma je postaveno na dvou zvětšených kvartách vzájemně posunutých o půltón, v kterých můžeme spatřovat vzdálenou afinitu k historicky známému „křížovému motivu“. Luboš Fišer v této větě obecně pracuje s dvou- až třítónovými motivy, které posouvá o půltón. Ivan Štraus, s nímž autor kompozici konzultoval a který ji brzy poté premiéroval s klavíristkou Zorkou Lochmanovou, uvádí, že „Skladba by se dala vykládat ale i jako volné zobrazení velkonoční Křížové cesty s drastickými okamžiky bičování, nenávisti, úzkosti, přes pohřební průvod (pizzicato) až k oslavě Zmrtvýchvstání v závěrečné apoteóze za zvuku zvonů.“ Skladatel by se v letošním roce dožil 90 let.

O Vítězslavě Kaprálové (1915–1940) bylo napsáno a řečeno mnohé. Odhlédneme-li od populárních témat jako byl

její vztah k Bohuslavu Martinů či fakt, že byla úspěšnou ženou-skladatelkou, zbývá její tvorba, která prokazuje své kvality sama za sebe. S komponováním **Dubnových preludií** op. 13 skladatelka skutečně začala v dubnu r. 1937, kdy uzavírala studium skladby u Vítězslava Nováka, celý cyklus ale dokončila až na podzim. Preludia věnovala Rudolfovi Firkušnému, který ale jejich provedení nejprve odmítal, což mladou sebevědomou skladatelku patřičně uráželo. Firkušný je nicméně provedl o tři roky později v Paříži. Cyklus osciluje mezi romantickým a impresionistickým výrazem s využitím moderní zahuštěné a často disonanční harmonie. Někdy se zde zmiňují názvuky hudby Leoše Janáčka, které bychom mohli zaslechnout ve 2. a 4. preludiu, spíše ale jde o důsledky použité modalidy. Od narození V. Kaprálové letos uplynulo 110 let.

Smyčcové trio č. 1 H 136 poličského rodáka **Bohuslava Martinů** (1890–1959) bylo objeveno teprve v roce 2005 a v témže roce proběhla jeho světová premiéra, kterou provedlo Zemlinského kvarteto. Jak je známo, Martinů se stal exilovým skladatelem spíše v důsledku náhod a politických proměn Československa v průběhu druhé světové války a následného převzetí moci komunistickou stranou. V Paříži pobýval od podzimu 1923 a trio je první skladbou, kterou tu napsal a představil svému učiteli Albertu Rousselovi. V únoru 1925 bylo Trio provedeno v české premiéře v Praze v rámci VII. večera Spolku pro moderní hudbu členy Ondříčkova kvarteta. Ani autor, ani kritika s dílem zcela spokojeni nebyli: Martinů si byl vědom své

rozkolísané koncentrace po příchodu do Paříže a české kritiky dílu vyčítaly přílišnou moderní orientaci, západní stříh a jistou nekonzistenci. Čtvrthodinový cyklus přináší už moderní hudební jazyk: expresivní i melancholická první věta pracuje s časovými proměnami artikulace i charakteru. V lyrické a zároveň polyfonní druhé větě místy rozpoznáváme budoucího Martinů, stejně jako v závěrečné větě s jejími radostnými rytmizacemi, které se ve střední části věty rozplynou do volnějšího toku hudby, aby s obnovenou energií vygradovaly do efektního závěru.

Martin Flašar

25111701 Iva Burýšková: absolventka HAMU; 3. cena ze soutěže Žestě Brno; ocenění ze soutěže Pro Bohemia; spolupráce s domácími orchestry; organizační působení v Českém spolku dvouplátkových nástrojů

25111702 Mája Goldsteinová: absolventka HAMU; o členka orchestru Státní Opery a souboru Eterea trio; ocenění pro nejlepšího českého účastníka na Mezinárodní violové soutěži Oskara Nedbala

25111703 Dominika Gúberová: absolventka HAMU a Orchesterálních akademií PKF–Prague Philharmonia i České filharmonie; spolupráce s orchestry v Česku i na Slovensku; členka Filharmonie Hradec Králové

25111704 Tereza Horáková: studentka HAMU; zaměřená na soudobou a barokní hudbu; sólová vystoupení s Komorním orchestrem Berg, Operou diversou, Karlovarským symfonickým orchestrem; členka Tria Helix; spolupráce s českými barokními soubory

25111705 Štěpán Ježek: pedagog HAMU a Gymnázia a hudební školy hl. m. Prahy; zakládající člen Bennewitzova kvarteta; vítěz několika mezinárodních soutěží; koncertní vystoupení v Evropě, Asii, Americe; řada snímků pro rozhlas, televizi a hudební vydavatelství Supraphon, Coviello Classics a Hänssler Classic

25111706 Bergur Fonsdal Johannesen: student HAMU; vystudoval jazzovou hudbu na Faerských ostrovech (Musikskúlamíðnám, Tórshavn) a ve Švédsku (Birka folkhögskola, Östersund); člen uskupení Doubers

25111707 Tím Kadlec: doktorand HAMU; člen ČNSO; spolupráce s domácími orchestry; komorní hráč; pedagog; výzkum metodiky přípravy na orchestrální konkurzy a rozvoje studijních strategií pro decháře

25111708 Igor Karpilovskij: student HAMU; spolupráce s Filharmonií Hradec Králové, Severočeskou filharmonií Teplice, Moravskou filharmonií Olomouc, Komorní filharmonií Pardubice, Martinů Voices;

rozvoj soudobého repertoáru se sborem
Punkt; příležitostný sbormistr Kühnova
smíšeného sboru; člen sboru Bohemiachor

25111709 Marek Kozák: laureát soutěže
Gézy Andy v Curychu, finalista Busoniho
soutěže, vítěz Evropské klavírní soutěže,
2. místo na Soutěži Pražského jara; lau-
reát Ceny Jiřího Bělohlávky; spolupráce s
předními českými i zahraničním orchestry;
vyhledávaný komorní hráč; pedagog na
Gymnáziu a hudební škole hl. m. Prahy; 2
CD

25111710 Eliška Lundáková: student-
ka HAMU; absolventka teplické konzerva-
toře; členka orchestru Divadla města Ústí
nad Labem;
pedagog tep-
lické konser-
vatoře; sólová
vystoupení se
Severočeskou
Filharmonií

25111711 Pavol Praženica: student
HAMU; vítěz mezinárodní Smetano-
vské klavírní soutěže, Soutěže Nadace
Bohuslava Martinů; sólová vystoupení
se Symfonickým orchestrem hl. m.
Prahy FOK, Janáčkovou filharmonií Os-
trava, orchestrem Národního divadla
v Praze, PKF – Prague Philharmonia;
člen Tria Vyšehrad, Tria Ernesta Blocha;
spoluorganizátor projektu Hudba mezi
obrazy.

25111712 Filip Rufer: student HAMU;
soutěžní úspěchy: Talents for Europe
(1.cena), ProBohemia Ostrava (2. cena);
sólová vystoupení s Komorní filharmonií
Pardubice, Filharmonií Hradec Králové,
Severočeskou filharmonií Teplice,
Barocco sempre giovane; člen orches-
trální akademie České filharmonie; člen
Kukal Quartet a souboru Barocco sempre
giovane.

25111713 Elnara Taghizade: student-
ka HAMU; 1. cena na soutěžní přehlídce
konzervatoří; 3. cena z International
Viola Competition, USA; aktivní soutěžní
činnost; členka Komorní filharmonie
Pardubice a orchestrální akademie České fil-
harmonie

25111714 Natálie Toperczerová: student-
ka HAMU; soutěžní úspěchy: Internationaler
Wettbewerb für junge Geiger Düsseldorf
(hlavní cena), Soutěž Nadace Bohuslava Mar-
tinů (2. cena), Kocianova houslová soutěž
(3. cena), Pro Bohemia (3. cena); členka Tria
Vyšehrad; členka Akademie komorní hudby;
spolupráce s Českou studentskou filharmonií,
PKF – Pražskou komorní filharmonií, Dresden
Chamber Soloists, Českou Sinfoniettou

25111715 Irvin Venyš: pedagog
HAMU; vyhledávaný sólista a komorní
hráč v mnoha žánrech: „klasická“ hudba,
folklór, jazz, crossover, soudobá hudba;
nahrávky pro Český Rozhlas, Českou Tel-
evizi, Mitteldeutsches Rundfunk, ORF, Arco
Diva; ředitel Nadace Bohuslava Martinů

Martinů v ilustracích

10. 11. 2025 – 17. 1. 2026

Respirium HAMU,

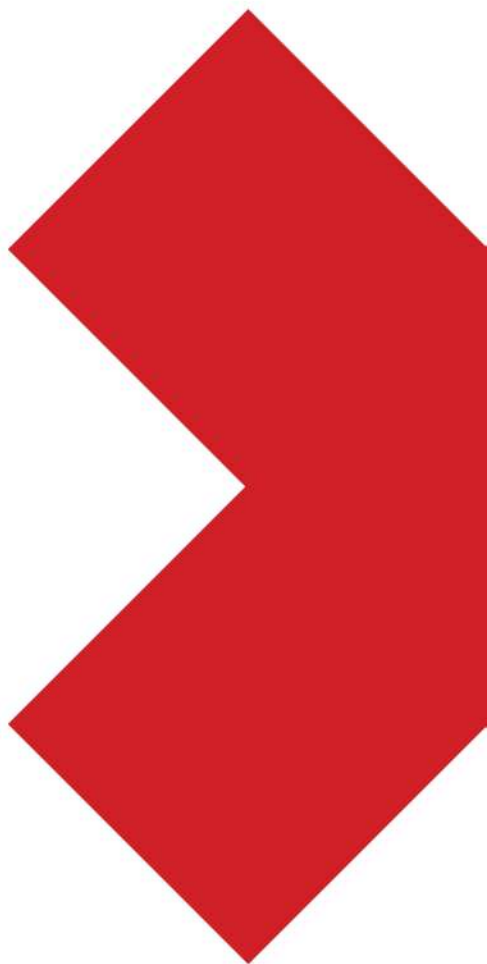
Malostranské náměstí 13, Praha 1

Vernisáž výstavy: 10. 11. 2025,

18:00, Respirium HAMU

Výstava představuje ilustrace ke třetí knize Bohuslav Martinů. Publikace se kromě života a díla skladatele také ohlíží na kulturní a historické události první poloviny 20. století, které jeho tvorbu doprovázely a ovlivňovaly. Bohatý životní příběh Bohuslava Martinů a rozmanitost jeho skladeb si vyžádaly svou odezvu ve výtvarném zpracování knihy. Celkový cyklus maleb záměrně ruší vizuální kontinuitu ve struktuře knihy, forma ilustrací se do jisté míry podřídila různorodému pojetí skladatelových děl, a době a prostředí, ve kterých vznikala. Jednotlivé ilustrace se tak výrazněji proměňují v barevnosti, kompozici i jednotlivých motivech. Zvolenou technikou ilustrací je olejomalba a malba akrylem na plátno. Na knize autorka pracovala během posledních dvou let a je z celé edice nejoblíbenější.

25111716 Veronika Bílková: malířka, ilustrátorka; publikace: Ludwig van Beethoven (Verzone, 2020, ocenění na Bienále ilustrace v Bratislavě za mimořádný vydavatelský počin), Bedřich Smetana (Verzone, 2022, ocenění Zlatá stuha a Fedrigoni Card Couture Award 2024), Bohuslav Martinů (Verzone, 2025); plenérová malba; pravidelné výstavy v českých i zahraničních galeriích; přednášky na téma „hudba v ilustraci“ pro školy a knihovny; hra na klavír, violoncello a bicí

Umělecký garant: Irvin Venyš
Produkce: Josef Dvořák
Grafické zpracování: Patrik Singer,
Aneta Hrončková
Mistr zvuku: Ondřej Urban
Odborné texty: Martin Flašar
Fotograf: Michael Romanovský
Administrativní podpora: Kamila Mikešová,
Daniela Machová

HA

SKU společnost
koncertních
umělců

!ntergram

MS
MT

koncertprotitotalite.cz hamu.cz